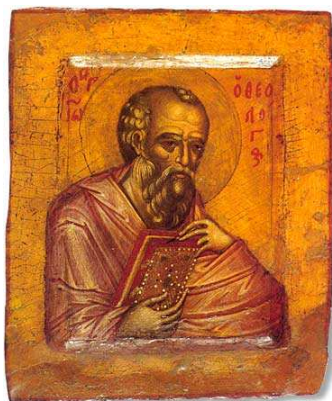

ЖИТИЕ НА СВЕТИ АПОСТОЛ И ЕВАНГЕЛИСТ ЙОАН БОГОСЛОВ

Свети апостол и евангелист Йоан Богослов бил син на Зеведей и Саломия, дъщеря на Йосиф Обручник. Той бил призван да проповядва Евангелието от рибарските мрежи. Когато нашият Господ Иисус Христос, вървейки покрай Галилейско море, си избирал апостоли между рибарите и вече бил призвал двама братя, Петър и Андрей, тогава Той видял и други двама братя – Иаков Зеведеев и Йоан, които кърпели мрежите си в лодка с баща си Зеведей и ги призвал. Като оставили веднага лодката и баща си, те тръгнали след Иисуса Христа.

При самото си призоваване свети Йоан бил наречен от Господа "Син на гръма", защото богословието му трябвало като гръм да се чуе по целия свят и да изпълни цялата земя. И той вървял след благия си Учител, поучавайки се от излизащата от устата Му премъдрост; и бил много обичан от своя Господ Христос заради съвършеното си незлобие и девствената си чистота.

Но и той проявил към обичащия го Учител любов, по-голяма от любовта на останалите апостоли: понеже през време на доброволните страдания на Христа всички те, оставяйки своя Пастир, побягнали, а едничък той неотлъчно гледал всички мъчения Христови, състрадавайки Му сърдечно, плачейки и ридаяйки заедно с Пречистата Дева Мария, Майката на Господа и не напуснал заедно с нея пострадалия за нас Син Божий до самия кръст и смъртта на Спасителя. За това при кръста той бил даден от Господа за син на Пречистата Дева Мария: висейки на кръста, Господ, "като видя майка Си и стоещия там ученик, когото обичаше, казва на майка Си:

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

жено, ето син ти! После казва на ученика: ето майка ти! И от она час ученикът я прибра при себе си" (Иоан 19:26-27). И той се отнасял към нея с всяко уважение, като към своя майка и ѝ служел до честното и славното ѝ успение.

А в деня на нейното успение, когато носели честното и свято тяло на Божията Майка за погребение, свети Йоан вървял пред одъра ѝ с блестящ, като светлина царски скиптър, който свети архангел Гавриил донесъл на Пречистата Дева, възвестявайки ѝ пренасянето ѝ от земята на небето.

След Успението на Пресвета Богородица свети Йоан се отправил заедно с ученика си Прохор в Мала Азия, където му се паднал жребий да проповядва Словото Божие. На четирнадесетия ден от пътуването той стигнал до едно крайбрежно село. Като влезли в селото, те помолили за хляб и вода и като се подкрепили, се отправили към Ефес.

Веднъж в Ефес имало празник на Артемида и целият народ празнувал в бели дрехи, тържествувайки и ликувайки пред Артемидиния храм; а срещу храма стоял идол на тази богиня. И ето, свети Йоан, като се възкачил на високо място, застанал близо до идола и гръмогласно изобличил слепотата на езичниците, че не знаят кому се покланят и че вместо Бога почитат бяс. А народът се изпълнил с ярост от това и хвърлял камъни срещу апостола, но нито един камък не го улучил; напротив, камъните убивали тези, които ги хвърляли. Свети Йоан, като издигнал ръце към небето, започнал да се моли – и веднага на земята настанала жега и голям зной и паднали до двеста души от множеството, и умрели, а другите едва дошли на себе си от страх и умолявали свети Йоан за милост, понеже били обхванати от ужас и трепет. А когато апостолът се помолил на Бога, всички мъртви възкръснали и паднали пред Йоан, и, като повярвали в Христа, се кръстили. Пак там, на едно място, наричано Тихи, свети Йоан изцерил един парализиран, който лежал от 12 години. Изцереният прославил Бога.

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

След като светият апостол извършил и много други знамения и мълвата за чудесата му се разпространила навсякъде.

В това време Римският император Домициан повдигнал голямо гонение срещу християните и свети Йоан бил наклеветен пред него. Като задържал светеца, областният управител на Мала Азия го изпратил вързан в Рим при кесаря, където заради изповядването на Христа светият апостол най-напред изтърпял удари, а после бил принуден да изпие чаша, пълна със смъртоносна отрова. Когато по словото Христово: "и ако изпият нещо смъртоносно, няма да им повреди" той не получил никаква вреда от нея, тогава бил хвърлен в котел с кипящо масло, но и оттам излязъл невредим. И народът викнал: "Велик е християнският Бог!". А кесарят, като не дръзвал повече да измъчва светия, го счел за безсмъртен и го осъдил на заточение на остров Патмос.

Като пристигнали на остров Патмос, те предали послание на управителя. А Мирон, тъстът на управителя, приютил свети Йоан и Прохор в дома си. Мирон имал по-голям син на име Аполонид, който имал в себе си пророкуващ бяс, предсказващ бъдещето; и всички считали Аполонид за пророк. В мига, в който апостолът влязъл в Мироновия дом, Аполонид изчезнал безследно; той избягал в друг град, бояйки се да не би пророкуващият бяс да бъде изгонен от него. Когато в Мироновия дом се вдигнали вопли за Аполонид, от него дошло известие, че светият апостол го е прогонил от дома с магьосничеството си и че не може да се върне дотогава, докато той не бъде погубен.

Като прочел писмото, Мирон отишъл при своя зет – управителя, за да го извести за случилото се; а управителят, като хванал апостола, искал да го хвърли на зверовете. Но светият помолил управителя да потърпи малко и да му позволи да изпрати своя ученик при Аполонид, обещавайки да го върне у дома му. Управителят не възпрепятствал изпращането на ученика, но самия апостол оковал с две вериги и го пратил в затвора. И свети Прохор

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

отишъл при Аполонид с Иоановото послание, в което било написано следното:

"Аз, Йоан, апостол на Исуса Христа, Сина Божий, до пророкуващия дух, живеещ в Аполонид, заповядвам в името на Отца и Сина, и Светия Дух: излез от Божието създание и никога не влизай в него, но остани сам в безводни места извън този остров, далеч от хората."

Когато свети Прохор отишъл при Аполонид с това послание, бесът веднага излязъл от него. Аполонид възвърнал разума си и все едно, като че станал от сън, тръгнал с Прохор обратно към своя град. Но не влязъл веднага в дома си, а първо отишъл в затвора при Йоан и припадвайки в нозете му, въздал му благодарност за това, че го е освободил от нечистия дух. Като узнали за завръщането на Аполонид, родителите, братята и сестрите му се събрали заедно и се радвали, а апостолът бил освободен от оковите.

После Мирон с жена си и с децата си се кръстили и настанала голяма радост в Мироновия дом. А после и жената на управителя, Хризипида, дъщеря на Мирон, приела свето кръщение със сина си и с всички свои роби; след нея се кръстил и мъжът ѝ, Лаврентий, управител на този остров, като при това се отказал от властта си, за да може по-свободно да служи на Бога. И свети Йоан останал заедно с Прохор три години в Мироновия дом, проповядвайки Словото Божие. Тук със силата на Исуса Христа той извършил много знамения и чудеса: изцелявал болни и прогонвал бесове, с една своя дума разрушил Аполоновия храм с всичките му идоли и кръстил мнозина, след като ги обърнал към вярата в Христа.

След време бил убит император Домициан. След него Римския престол заел Нерва, който бил добър човек; той освободил всички, изпратени на заточение. Освободен заедно с другите, свети Йоан намислил да се върне в Ефес, понеже вече бил обърнал към Христа едва ли не всички жители на Патмос. А християните, като узнали за това негово намерение, го умолявали да не ги напуска. Тъй като апостолът не искал да остава с тях, но желал да се върне в Ефес,

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

те го помолили да им остави за спомен поне Евангелието, което той написал там. Защото, като заповядал веднъж на всички пост, той взел със себе си своя ученик Прохор и като се отдалечил от града, се изкачил на висока планина, където прекарал три дни в молитва. А след третия ден загърмял силен гръм, блеснала мълния и планината се разклатила; Прохор от страх паднал на земята. Като се обърнал към него, свети Йоан го повдигнал, сложил го до дясната си ръка и рекъл:

- Запиши това, което ще чуеш от устата ми.

И като издигнал очите си към небето, отново се помолил, а след молитвата започнал да говори: "В начало беше Словото" - и нататък.

А ученикът внимателно записал всичко, което чул от устата му; така и било написано светото Евангелие, което апостолът, след като слезли от планината, наредил на Прохор отново да препише. И той се съгласил да остави преписа в Патмос за християните, съгласно тяхната молба, а първоначално написаното Евангелие задържал при себе си. На същия остров свети Йоан написал и книгата "Откровение".

А когато достигнал Ефес, християните го посрещнали с неизказана радост. И той бил приет с чест. Пребивайки тук, той не преставал да се труди, като винаги учел народа и го наставлявал на пътя на спасението.

Когато апостолът навършил повече от сто години, той излязъл от дома на Домн заедно със седем свои ученици и като стигнали до едно място, им наредил да седнат там. Вече приближавало утрото, той се отдалечил на разстояние един хвърлей камък и започнал да се моли. После, когато учениците му, съгласно неговата воля, му изкопали кръстообразен гроб, той заповядал на свети Прохор да отиде в Йерусалим и да остане там до кончината си. Като дал последни наставления на учениците си и като ги целунал, апостолът рекъл:

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЕ

– Вземете земя, моята майка, и ме покрийте с нея.

И учениците му го целунали и го покрили до коленете, а когато той отново ги целунал, тогава го покрили до шията, положили покривало върху лицето му и като го целунали още веднъж, с голям плач го покрили напълно. Като чули за това, някои братя дошли от града и разкопали гроба, но не намерили нищо там и твърде много плакали; след това, като се помолили, те се върнали в града. И всяка година, в осмия ден на месец май, на гроба му се появявало благовонно миро и по молитвите на светия апостол подавало изцеление на боледуващите в чест на Бога, прославян в Троица във вечни векове. Амин.

© Жития на светиците, преведени на български език от църковно-славянския текст на Чети-минеите ("Четви-Минеи") на св. Димитрий Ростовски.